



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XII. Quæ Matrimonium impedire possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

nati, nisi quis patris conditionem secundum leges & consuetudinem Provincia sequatur.

Error in persona impedit matrimonium. h. d.

Multo magis matrimonium invalidatur, cum quis in persona erraverit: ut puta, si existimans se cum Gemma contrahere, cum Beta contrahat.

Si alter contrahentium utitur verbis dubiis animo decipiendi mulierem, & eam postmodum carnaliter cognoscit, iudicatur pro matrimonio in foro judiciali: secus in penitentiali. h. d.

De eo quaesitum est, qui cum non aliter mulierem, ut sibi carnaliter commiseretur, perducere posset, quam si eandem desponsasset, proprium mentius nomen, illam per haec verba desponsavit: *a: Te Ioannes desponsat*: an quia vir illo nomine non vocaretur, nec ullum nubendum haberet propositum, sed copulam tantum carnalem exequendi, inter praedictos matrimonium sit celebratum, cum tamen mulier in virum consenserit? Et responsum est, non debere ex illo facto conjugium iudicari, cum in eo nec substantia conjugalis contractus, nec forma contrahendi conjugium inveniri valeat: quoniam ex altera parte solummodo dolus adfuit, consensus omnino defuit, sine quo cetera foedus conjugale pericere nequeunt. Sed donec expressè non appareat, quod is, qui mulierem desponsavit in propria persona, sub nomine tamen alieno, quo vocari tunc se finxit, dissentit, interrim erit pro matrimonio praesumendum.

QVAE MATRIMONIUM IMPEDIRE POSSUNT. TITVLVS XII.

Error persona & conditionis impedit matrimonium, non autem qualitas & fortuna. h. d.

Ergo non omnis error matrimonium impedit: nam si quis corruptam in uxorem accipit, quam virginem arbitratur, vel qui accipit meretricem, quam putat esse castam: uterque quidem errat, neutro tamen casu ob errorem matrimonium infringitur.

Et qui se tenet ducti in uxorem publicam meretricem peccata remittuntur. h. d.

Quin potius qui scientes & prudentes, mulieres publicas de lupanari extraxerint, & in uxores duxerint, quod agent, in remissionem proficiet peccatorum: cum inter opera charitatis non minimum sit, errantem ab erroris semita revocare.

Quid sit error personae, conditionis, fortunae, & qualitatis. hoc dicit.

Solum igitur personae & conditionis error obstat matrimonio: qualitatis verò & fortunae non obstat. Est autem error personae, cum hic, qui est Ioannes, Paulus putatur. Conditionis, cum is, qui servus est, liber creditur. Fortunae, ut cum is, qui pauper est, dives existimatur, vel contra. Qualitatis, cum is reputatur bonus, qui tamen est malus. Sunt & alii plures modi, quibus matrimonia impediuntur: ut puta, conditio apposita & non impleta, secundum ea, quae supra diximus de sponsalibus.

Sacer ordo, & votum solenne impediunt matrimonium contrahendum, & contractum dirimunt: votum autem simplex solum impedit contrahendum, & pro voto simplici factis imponenda est poenitentia. h. d.

Tem voti & solennis emissio, & sacri ordinis susceptio, tam matrimonium impedit contrahendum, quam postea contractum dirimit. Secus verò statuitur in voto simplici: quanquam enim contrahendum impediatur, non tamen contractum dissolvit. Sic & religionis habitus sine professione susceptus, ne contrahantur, impedit, sed jam contractas nuptias nequa-

a. C. de nos. extr. de spons. b. Ca. inter opera. extr. de sponsal. c. Ca. 1. & 2. & per totum tit. extr. qui cler. vel vot. matrim. contra. P. 28.

quam tollit. Huic tamen, qui nubendo verum simplex fecit irritum, quanto illud manifestius emiserit, tanto propter plurimum scandalum erit davor impo-

Christiani non debent nubere infidelibus: & si nubant, sunt communicandi. h. d.

Cvlus quoque disparitas matrimonium, & contrahendum impedit, & contractum interdum dirimit, si quis a enim iudex conjugali societate jungi voluerit, sive Christiana Iudaeo, vel alias infideli, sive Iudaeo, vel alias infideli Christiano carnali consortio miscens, quatenus eorum id commississe deprehenditur, a Christiano coetu & Ecclesiae communione proinus segregandus erit.

Si unus infidelium conjugum convertatur ad fidem, & alter nolit sibi cohabitare, vel non sine peccato mortali, scilicet conjugium, & convexus cum alia contrahere poterit, & proterea non converti assignatur. h. d.

Item b si alter infidelium conjugum ad fidem Catholicam convertatur, & alter, qui in infidelitate tenens sit, vel nullo pacto, vel non sine blasphemia divini nominis, vel ut Catholicum ad mortale peccatum prostrat, ei cohabitare voluerit, convexus, quasi proter matrimonio dissoluto, licet ad secunda vota convolare poterit, & communis proles ipsi convertito assignabitur.

Si alter infidelium conjugum convertitur, & consequenter legitime conjunctus fuerit, alius quoque convertatur, debet peccata recipere. h. d.

Quod si conversum c ad fidem & uxor convexus datur, antequam propter causas praedictas legitimam maritus ducat uxorem, eam recipere compellitur nec quicquam convexo proderit, quod jam secutum dicitur suum eandem repudiaverit, cum repudium postea veritas Evangelica repudiaverit: sed nec fornicationem dimissor dimissis poterit objicere, propterea quod alii post repudium nuperit, nisi alius fornicata fuerit.

Si paganus prius plures uxores habeat post fidem suscipiendam habeat prima. h. d.

Quia verò e pagani plures simul legitimas uxores conjugalem dividunt, utrum post conversionem omnes, vel quam ex omnibus convexas retinere valeat, non immerito dubitari poterit. Et cum nulli unquam licuerit, plures habere simul uxores, nisi cui divina revelatione concessum, nec cuiquam uxore eorum ob fornicationem dimissa, aliam liceat suscipere, evidenter apparet, pluralitatem in utroque levissimè conjuges forvanda sit aequalitas) circa matrimonium reprobendam, & de pluribus primam tantum retinendam.

Matrimonium non solvitur alios conjugum solutum in hactenus lapsu. h. d.

Alia sane causa est eorum conjugum f, quorum alter vel in haeretim labiit, vel ad infidelium transit errorem: neque enim hoc casu, qui relinquitur, ad secundas nuptias descendere poterit. Nam est matrimonium verum inter infideles sit, non tamen est ratum inter fideles autem, & ratum existit, quia sacramentum fidei, quod semel est admittum, nunquam amittitur, sed ratum efficit conjugii sacramentum, ut ipsius conjugibus, ipso durante, perduret.

Per donationem instantia solvitur argumentum. h. d.

Nec g refert, quod a quibusdam forsan obici potest, quod fidelis relictus non debeat iure suo liber-

a. Ca. si quis Iudaeo. 2. q. 1. b. C. quanto. si enim alter extr. de divor. c. Eadememus. si quid si conversum. extr. de divor. d. de gaudentibus. qui autem. de divor. c. d. e. gaudentes. qui autem. extr. de divor. f. Equantia si vero. de divor. can. quanto. si. nec obstat. extr. de divor. col. 1.



culpa privari, cum idem multis casibus contingat, ut si alter conjugum incidatur. Et hoc quoque quorundam malitiae occurrit, qui odio conjugum simularent haereticum, ut postmodum nubentibus conjugibus ab ipsa resisterent. Quinimo, qui in fide permanserit, ad eum qui ab haerese vel infidelitate ad Ecclesiam revertitur, vel invitus redire cogendus erit, nisi ad religionem transire maluerit.

Conjugiorum aliud est legitimum & non ratum, aliud legitimum & ratum, aliud ratum & non legitimum. h. d.

EX his apparet conjugium a aliud esse legitimum & non ratum: aliud legitimum, & ratum: quoddam verò quod ratum quidem est, sed non legitimum. Legitimum, & non ratum conjugium est, quod legali institutione, vel Provinciarum moribus contrahitur: hoc inter infideles ratum non est, quia dissolvi potest datu libello repudiæ lege fori, & non lege poli, quam non sequuntur. Inter fideles verò semper ratum est conjugium, cum conjugia semel inter eos contracta nunquam solvi possint. Horum verò quaedam sunt etiam legitima, veluti cum servatis nuptialibus ritibus, uxori sponso traditur. Illorum verò conjugia, qui contemptis legitimis solemnitatibus, solo affectu aliquam sibi deligunt in conjugem, non legitima, sed rata tantummodo esse creduntur: quanquam enim spreis ritibus Ecclesiarum matrimonium contrahi non debeat, non tamen ob id solum sacramentum conjugii dissolvi debet. Quis potius tale matrimonium fuerit ab Ecclesia postmodum comprobatum, filii generati, & legitimi iudicaverunt, & haereditas: aliqua tamen illis erit imponenda poenitentia, qui conceptis Ecclesiarum praecipionibus matrimonium contraxerunt.

Iustus metus, nisi purgatus fuerit, impedit matrimonium. h. d.

Causa quoque & iustus violentia metus matrimonium impediunt. Cum enim solo consensu conjugium contrahatur, plena debet ille securitate gaudere, eius est animus indagandus, ne metu impulsus dicat sibi placere quod odit. Plane & quæ invita probat se sponsalia contraxisse, si comperiat postmodum sponte cognitis, ad matrimonii dissolutionem proclamare, & metum causare non poterit.

Furores impediunt matrimonium contrahendum, sed non dirimit contractum. h. d.

Furores quoque quia consensum impedit nuptias contrahi prohibent: contractas autem non dirimit. *Frigiditas & coeundi impotentia matrimonium impediunt. h. d.*

Item frigiditas & coeundi impotentia legitimum matrimonium impedimentum afferunt. Sicut enim puer, qui debum reddere non potest, non est aptus conjugio: sic, qui ita sunt natura impotentes, ut nec ope medicorum sine mortis periculo juvari possint, apti ad contrahenda matrimonia minime putantur. Ea igitur, quæ adeo est acta, ut mulier fieri & alteri carnaliter committeri non possit, nisi per incisionem, ad matrimonium contrahendum non debet idonea iudicari.

Leprosi possunt matrimonium contrahere. h. d.

Leprosi quoque honestatis iustitia tam matrimonium contrahendum impedit, quam contractum irritat. Est autem publica honestatis iustitia, quæ ex legitimis sponsalibus oritur mulieris, quæ illi conjuncta

a. l. h. s. rem illud. x. q. 1. b. cum locum. ext. de spons. c. c. super. ext. qui matrim. accus. poss. d. ext. per iurion. ut. de frig. & malef. c. 2. ext. de conjug. leprof. f. c. referent. ext. qui si hi sunt legitim. c. juveni. & seq. ext. de spons.

est, cum qua nunc vie matrimonium contrahere deludeat: ut, ecce cum Berta sponsalia contraxi, volo nunc cum Gemma, quæ Berta cognationis vinculo est conjuncta, matrimonium contrahere: publica honestate impedior. Inhonestum enim ac turpissimi visum est exempli, ut ei quis nubere valeat, cuius conjunctam sponsalia frangendo deceperit, ne in eandem ejus nubendo conjuncta, quasi injuriam cumulet.

Sponsalia pura & certa, ex consensu valida, licet aliis nulla, inducunt publica honestatis iustitiam, quæ sequentia sponsalia dirimit, non præterita. h. d.

Vsque adeo autem ex puris & certis sponsalibus a impedimentum iustitiae publicæ honestatis exoritur, ut etiam si illa consanguinitatis, affinitatis, frigiditatis, religionis, aut alia quavis ratione nulla sint, dum tamen non sint nulla ex defectu consensus, nihilominus & impedire & dirimere sequentia sponsalia, vel matrimonia dignoscatur, licet præcedentia dissolvere non valeant. Quare, qui sponsalia pure ac determinatè cum aliqua muliere contraxit, & postmodum cum secunda prioris consanguinea idem fecit, ex priorum sponsaliorum vigore ad matrimonium contrahendum cum prima remanet obligatus.

Filius nati ex matrimonio, cui obstitit publica honestatis iustitia, non succedens patri scienter contrahenti. h. d.

Filii quoque nati ex matrimonio b, quod publicæ honestatis iustitia impediendo contractum fuit, cum nec Ecclesie permissionem, nec patris allegare possint ignorantiam, ad successionem bonorum paternorum minime admittentur.

DE TRIPLICI COGNATIONE. TITVLVS XIII.

Cognatio est triplex, spiritualis, legalis, & naturalis: & spiritualis cognatio impedit matrimonium contrahendum, & contractum dirimit. h. d.

Multò magis cognatio matrimonio interdum est impedimento: est autem cognatio triplex, spiritualis, legalis, & naturalis. Spiritualis & cognatio est, attinentia quædam proveniens ex sacramenti collatione, vel ad sacramentam detentione. Non solum igitur d inter baptizantem, & illum qui eum de baptismo suscepit, item inter baptizatum & suscipientis filios, & uxorem ante susceptionem à suscipiente carnaliter cognitam: verum etiam inter suscipientem, parentesque baptizati, cognatio spiritualis contrahitur, quæ & contrahendum matrimonium impedit, & dirimit postea contractum. Et quæ de suscipiente dicta sunt, eadem etiam de baptizante sunt intelligenda.

Excepto baptismo, & confirmatione, non oritur ex sacramentis cognatio impediens matrimonium. h. d.

Eisdem modis confirmatione & spiritualis cognatio contrahitur, matrimonia similiter impediens contrahenda, & postea contracta dirimens. Ex datione verò aliorum sacramentorum cognatio spiritualis nequaquam oritur, quæ matrimonium impediatur, vel dissolvat.

Cognatio spiritualis per Catechismum contracta, impedit matrimonium contrahendum, sed non dirimit contractum. h. d.

Per Catechismum s an spiritualis cognatio contrahatur, dubitatum est: & constitutum est, contrahi quidem illam, sed non tantam: licet enim ex ea contrahendum matrimonium impediatur, post eam tamen contractum minime dissolvatur.

Spiritualis cognatio non dirimit matrimonium antea contractum. h. d.

Diximus autem hujusmodi cognationem matrimonia contracta dirimere, non simpliciter, sed postea

a. c. 1. de spons. in 6. b. c. referent. ext. qui fil. sint. de. c. gl. in ver. spiritualis. c. 1. de cog. spir. in 6. d. d. c. 1. de cog. spir. in 6. c. c. 1. s. si. de cog. spir. in 6. f. c. 2. de cog. spir.

